

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefranțate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 153.

ANULU L.

Luni, Marți 14 (26) Iulie.

1887.

Intr-o parte a edițiunii „Gaz. Trans.” de ieri, Duminică, numărul din fruntea fôiei a rămas cel precedent, 151, pe când trebuie să fie Nr. 152.

Brașov, 13 Iulie 1887.

Speranțele ce și le-au pus Bulgarii în alegerea prințului de Coburg nu s'au împlinit. Deputațiunea trimisă de Sobrania, ca să aducă pe prinț în Bulgaria s'a întors fără de nici o ispravă și desamăgită.

Din totă purtarea Bulgarilor în afacerea alegerii prințului de Coburg și din enunțările foilor bulgare rezultă, că în Sofia se credea firmă, că prințul nu numai că va primi alegerea sa, ci se va și grăbi a merge în Bulgaria și a aștepta acolo hotărârile definitive ale marilor puteri. Lor le era mai mult de a face odată finit stărei provisorie din țără decât de a dobândi aprobarea tuturor puterilor, care, sciau ei foarte bine, că în împrejurările de față nu o pot dobândi.

Trebuie să admitemă așadér' că ómenii de încredere bulgari au avut de mai înainte o înțelegere cu prințul de Coburg, căci altfel nu l'ar fi ales, complicându-și prin acesta și mai mult situațiunea. Cum și ce fel a fost această înțelegere nu se poate ști. Destul că prințul de Coburg a declarat deputațiunei bulgare de repețe ori, că numai atunci se va pute urca pe tronul bulgar, decât alegerea lui va fi aprobată de toate puterile.

Vestea ce-o ducă delegații bulgari dela Ebenthal la Sofia va face să se schimbe deodată vesele dispozițiune a poporului bulgar, făcându locu unor impresiuni din cele mai pesimiste.

Bulgarilor le trebuia cu ori-ce preț un principie și acum, când credeau că l'au aflat, li se spune din nou, că nu pot face nici o trebă. Prințul de Coburg n'are curagiul de a se arunca în aventuri. L'au spăriat negreșit și multe admoniări din partea familiei sale, ér în deosebi categoricul răspuns negativ, ce l'a dat Rusia la circulara înaltei Pôrte cu privire la alegerea sa.

Bulgarii se gândesc acum la modalitatea cum ar pute să scape mai curând și de combinația Coburg dându statului bulgar un domnitor și fără aprobarea Europei. E vorba din nou de rechemarea prințului Alexandru de Battenberg. Se dice adecă, că Sobrania proclamându independența bulgară, va face posibilă reîntorcerea învingătorului dela Slivnița. Altă versiune vorbește de eventualitatea unei non-proclamații a prințului de Battenberg ca domnitor, instituindu-se totdeodată în numele lui o regență, care să guverneze țără, până fi va fi posibil prințului să mergă în Bulgaria și să ocupe tronul.

Mai sunt și alte planuri în joc. „Post” din Berlin află că regența din Sofia are de gând a oferi tronul bulgar ducelui de Alençon, ér în Bulgaria se vorbește chiar de proclamarea republicei.

Tóte aceste faime dovedesc numai, că situațiunea interioară în Bulgaria devine din ce în ce mai încordată, deórece nesiguranța stărilor de astăzi contribuie numai a nutri desbinarea dintre partide și a provoca totu mai mult pericolul anarchiei. Schimbarea din urmă ministerială în Sofia este unu presemn alu fierberii interioare. Lucru natural prin urmare, că ómenii de stat bulgari cu prevedere stăruesc așa de mult, că Bulgaria să-și capete un domnitor.

Se mai nasce însă acuma o nouă greutate pentru regența și Sobrania bulgară. Scimă că Sobrania a fost amănată pe scurtu timp până ce va sosi răspunsul prințului de Coburg la invitațiunea de a veni în Bulgaria. Decă, după împărțirea răspunsului negativ, Sobrania va pași să alegă un nou principie ea va fi împedecată în

acesta pe câtu timp prințul de Coburg nu va renunța la tronul bulgar, căci de jure elu este principie după ce a fost ales și a primit alegerea și amânarea mergerii sale în Bulgaria nu poate schimbe lucrul.

Decă dér Sobrania ar voi să alégă pe altu, fără a primi mai întâi renunțarea prințului de Coburg, ar trebui să anuleze în mod unilateral alegerea acestuia.

Ni se anunță că de câte-va zile cabinetul turcesc stăruie pe lângă ambasadorii marilor puteri, ca să înduplece pe Franca și Rusia la stabilirea unei înțelegeri în privința alegerii prințului de Coburg. Nu e greu de prevădu rezultatul stăruințelor Turciei, după ce guvernul rusesc declară din nou prin organele sale de publicitate, că nu va recunoște nici o decisiune a Sobraniei de față.

Bieții bulgari au ajuns să nu mai scie ce să 'ncepă. Cu tractatul și cu puterile vedu că nu merge de loc. Voru trebui dér să 'ncearcă a-și ajuta și fără acestea. Și aici este ascunsu pericolul situațiunei.

Dintre mai multe rele regența bulgară pare a considera eventuala intervențiune a Rusiei în Bulgaria, și izbucnirea unui răboiu între Rusia și Austria din cauza acesta, ca unu rău mai mic. Se dice că regentul Stambulov într'o circulară confidențială a declarat că unu răboiu austro-rusesc poate să fiă numai favorabilu Bulgariei, deórece elu va nasce unu conflictu european, și decă Rusia nu va fi învinsă, ea va fi cel puțin atăt de multu slăbită, încâtu nu va mai pute amenința independența Bulgarilor, cari voru trăi apoi timpu mai îndelungat așa cum le va plăce.

Nu scimă decă este séu nu autentică această circulară, dér totu mai multu ne convingem, că cestiunea bulgară fără răboiu nu se va pute nicidecum deslega.

Doi întrevorbiri.

Corespondentul din Viena alu lui „Times” raportază despre o întrevorbire ce a avut la 16 Iulie n. în Ebenthal cu prințul de Coburg asupra situațiunei generale a Bulgariei.

Prințul a dist că nu vrea să jöce rolul unui pretendentu revoluționar, ci respectă tractatele. Elu nu e dușman alu Rusiei, ci va căuta să o impace cu Bulgaria. Va face totul pentru a obține recunoșterea marilor puteri, și poate că se va duce și la Petersburg. De altmintrelea nu va face nici unu pas, care ar înstrăina și mai multu pe Rusia de Bulgaria. Prințul s'a plâns că unele foi i au imputat lipsă de tact, fiind că ar fi purtat la prânzul dat în onórea deputațiunei ordine rusesc și în toastu ar fi dat expresiune iubirei sale către țarul. Oficieri aflători în deputațiune Popov și Vinarov sunt aderenți neclintiți ai prințului Alexandru și ei au fost trimiși la Viena de guvern, contra voinței lor. Prințul Alexandru de Battenberg nu i-a adresat din Darmstadt nici o depeșă de felicitare, unu fapt pe care-lu consideră straniu, deórece mai înainte prințul Alexandru i-a fost amic personal. Totă purtarea prințului Alexandru a fost neexplicabilă, căci pe când de o parte a renunțat la tronul bulgar, speră în tăcere să se întorcă într'o zi în Bulgaria. Decă prințul Alexandru voesc binele Bulgariei atunci să-și exprime clar și limpede intențiunile sale și să stea în ajutoru succesoriului séu în problema, pe care elu însuși nu o poate ori nu vrea a o'treprinde. Prințul Ferdinand diste în fine că nu consideră pedecile, ce-i stau în cale, ca invincibile și nu-și va perde curagiul.

Același corespondent, d. Brinsley, întorcându-se din Terno prin Belgrad, a fost primit de regele Milan alu Serbiei, care i-a dist cam următoarele:

Ingrijirile ce le-a pricinuit cabinetul Ristic a izbutit a le imprăștia. Politica esternă față cu Austro-

Ungaria nu s'a schimbat de loc, nici nu se poate face vr'o schimbare în această direcțiune. Ristic s'a arătat foarte moderat și vede că fierberea actuală contra Austriei nu isvorésc din dorința d'a vedé pe Serbia sub influința rusă, ci simplu din cererea generală, ca Serbia să devină cu totul neatârnată și de sinestătătoare, chiar și în privința economică. Dér o atârnată de Rusia ar fi totu așa de urgisită unui popor, care peste totu n'ar dori să aibă domni străini. Regele suspinându diste în tonu melancolic: „Condițiunile sub care există aceste mici state ale Europei orientale, sunt chiar de nesuferit. Nu ne putem lipsi de bunăvoința Rusiei și a Austro-Ungariei și nu le putem mulțami pe amândoué. Decă ne sprijinim pe unu imperiu, ofensăm pe celalaltu.”

Regele desfășură apoi martirologia domnitorilor acestor mici state. În Serbia Miloșu a fost detronat, Karagyorgyevici detronat, Michailu omorit. În Muntenegru Danilo a fost omorit. În Grecia Otto a fost detronat, în România Cuza detronat, în Bulgaria Alexandru detronat. „Eu însuși, diste regele, sunt de 19 ani pe tron, dér scie cerul ce pericole mă așteptă încă.”

Regele făc apoi alusiuni la diferențele sale casnice. Acestea au devenit notrice și densusul trebuie să țină sémă de ele, pentru ca să esplice greutățile situațiunei sale politice. Deórece în palatul séu se face valabilă o influință, spre a lucra contra politicei sale și a-lu împinge într'o direcțiune pe care densusul o consideră stricaciósă țerei sale, nu poate privi împrejurul séu decât numai fără speranță. Când întrevorbitorul își exprima speranța, că aceste diferențe nu voru fi neresolvabile, regele dete din capu.

Conversațiunea trecu apoi asupra Bulgariei. Regele nu crede că alegerea prințului Ferdinand va fi aprobată de Rusia, nici că acela ar pute merge în Bulgaria fără consimțemântul Rusiei. Decă marile puteri nu voru găsi în curând unu principie pentru Bulgaria, țără trebuie să cadă atunci în brațele anarchiei. Mai de parte în cursul conversațiunei, regele diste că densusul s'ar fi dus la Terno, decă ar fi fost ales, deórece ca principie slavu ce e, ar fi trebuit să urmeze apelu-lu fraților slavi. Elu își înfățișă raportul Bulgariei către Serbia, ca acela alu Ungariei către Austria. Dér o uniune a statelor balcanice ar fi posibilă numai sub scutul turcesc, căci fără Turcia ori chiar contra Turciei, așa ceva nu se poate pune în lucrare.

Pressa rusă și prințul de Coburg.

„Nowoje Vremja”, vorbindu despre răspunsul ce l'a dat prințul de Coburg deputațiunei bulgare, diste că puterile, dela care a pornit inițiativa pentru candidatura Coburgului, decă pace voesc, să fi îndemnatu pe prințul Ferdinand a declara pe față deputaților, că elu fiindu amăgit și dus în rătăcire asupra dispozițiunei Rusiei, trebuie să refuze alegerea sa de către adunarea din Terno. Dér asta nu s'a întâmplat. Prințul de Coburg se pare că e decis a lua asupra-și cărțile (de joc) ale Battenbergului. Ne putem aștepta la o nouă surprindere.”

„Nowosti” diste că răspunsul prințului Ferdinand își află esplicarea în faptul, că nu a fost ales „unanim”. Membrii opozițiunei au fost cu forța împedecați de a lua parte la afacerea alegerii unui nou prinț... Nu înzadaru glumea o fôie germană, că prințul de Coburg în casu când ar sosi în Sofia, ar găsi acolo o partidă a lui Stambulov, una a lui Nicolaiev, alta a lui Stojanov, dér nici una a Coburgului. Acestă împrejurare a trebuit să deștepte seriose ingrijiri în sublocotenentul husar austro-ungar. A trebuit să facă numai o comparațiune între elu și între Battenbergul, spre a-și face o idee corectă despre rolul ce i se incredințază. Prințul de Battenberg a avut o puternică partidă în Bulgaria, a fost în multe privințe un bărbat cu merite pentru această țără, a luptat pentru unirea ambelor Bulgarii, a dus armata bulgară la victoriă — și cu toate astea a fost silit să abdică de tron. Ce sort are prințul de Coburg de a sta pe tron? Contra candidaturii lui se declară în cel mai hotărît modu Franca și Rusia, pentru ea numai Anglia. Au-

stria și Germania însă, care nu doresc o ruptură cu Rusia, declară că se alătură la părerea celorlalte puteri. Nu e de mirat deci, decât consiliul de familie al casei de Coburg și a recomandat prințului Ferdinand cea mai mare precauție.

„St. Petersburgskija Vjedomosti” se exprimă în același sens. Afară de atitudinea presei din Londra și de oftările oficiosului din Pesta, care nu vră să spună pe față dorințele și care se sfesce a încuviința în gura mare, ceea ce n'ar fi primit de maestrul de capelă din Berlin, nu e nici un simptom serios că se aprobă îndrăsneta candidatură din partea puterilor. Păreri puterilor se reduc la deciziunile Rusiei și Germaniei: numai Austria și Italia se tărăsc după Germania, părerea Angliei nu e obligatorie pentru nimenea, Franța are totă cauza a urma în cesiunea bulgară în direcțiunea dată de Rusia. Ce privește pe Turcia e și mai silită decât Coburgul a se subordina păreri puterilor europene. Care e părerea Rusiei și Germaniei în privința candidaturii Coburgului? După o competentă declarație a organului politiceii noastre esterne, candidatura e condamnată. Rusia nu va recunoște nici un candidat. Ce privește pe Germania, făcerea organului lui Bismarck n'a promis ceva mângăitor și decât un oficios din Berlin a declarat, că Germania va recunoște candidatura Coburgului, decât Pörta o aprobă și Anglia și Austro-Ungaria o încuviințează, asta e numai o nouă confirmare a faptului în genere cunoscut, că după plecarea primului dirigent din Berlin chiar cele dintău viori ale orchestrei sale cântă fals.

SCRILE DILEI.

Cu ocaziunea petrecerii *Maiestății Sale în Clușă*, fișpanul comitatului Odêrheiu a propus și prin scrisore a invitat pe toți fișpanii din Ardeal, ca prin delegați trimiși în persoană din toate comitatele să exprime *Maiestății sale* alipirea și neclintita lor credință către tron.

—x—

Ministrul unguresc de honveđi a trimis în persoană pe espartul căpitan Zubovits ca să investigeze și să se convingă despre cauza *catastrofei dela Iaszbereny*. Zubovits a raportat ministrului, în urma cercetărilor făcute, că totă vina mării nenorociri o portă locotenentul *Szakács Sandor*, care prin ușurătatea minții sale a dat naștere acelei catastrofe.

—x—

„Ellenzék” nu se poate mira în de ajuns, pentru ce maestrul de quartire Branko, a procurat din incidentul venirei *Maiestății Sale* la Clușă *200 măji de ghiață*. — Forțe ușori se esplică lucrul: ca să se potă potoli o eventuală aprindere de creeri soviniștice jidano-maghiară kulturegyletistă.

—x—

Ministrul unguresc de interne a provocat autoritățile administrative să facă ca arendatorii regalilor să nu cêră vândătorilor de mâncări și băuturi soldaților în tabere ce nu se pot plăti în privința dreptului de crășmarit, ci se încheie cu ei un contract cuviincios, pentru ca soldații, cari sunt supuși la manevre atător ostenele, să potă căpeta vinul cu un preț potrivit cu modestele lor relațiuni.

—x—

Am comunicat la timpul său, că pădurile comunei *Monor* și altelor din comitatul Peștei sunt devastate de o deosebită specie de gândac. Acum a constatată șeful stațiunii filoxerice de încercare Dr. Hor-

vath, că acestu gândac e *Lecanum pyri*, care se poate nimici prin'o amestecătură din săpun, spirit de vin și apă, cu care se ungă arborii.

De sub pōla Meseșului Sălăgianu, Iunie 1887.

Domnule Redactor!

Arareori au Români din aceste părți ocaziune ca să se convingă și să se facă câte o țigă albă între cele multe negre, și chiar pentru aceea cu totu dreptul ar presupune omul că dela câte-o petrecere românească inteligența română de prin prejur nu se va retrage. Sunt convins că onor. preot din Șeredeu, d. Vas. Gheție, nutrit numai de această speranță, — că adevărat la maiialul arangiat de d-sa la 6 Iunie în favorul școlii române confesionale din comuna sa, se va aduna multă lume românească — s'a silit din resputeri împreună cu zelosul învățător din Pria, d. I. Chita, ca să aranjeze localitățile destinate pentru maiial, și să le orneze în modul cel mai frumos cu diverse decorațiuni, cu transparente și inscripțiuni naționale, cari erau frumos puse în ordine și împodobeau frunzarul des. Merită gustul estetic al d-lui preot local cu totu dreptul laudă, dăr nu mai puțin e vrednic de laudă și destoinicul învățător I. Chita din Pria, care la inițiativa proprie, dându se spre arta picturii, deja storce admirațiunea tuturor, cari numai au vădit tablourile și iconele zugrăvite de densusul; dreptu dovadă pot servi tablourile lui Mihai Eroul, al lui Traian, al Răstignirei, și alte multe, cari toate manifestă talent și dexteră imanuare a penelului artistic, păcat că nu a dispus de mijlocele necesare pentru perfecționare.

Am dicit că au fost arangiate splendidu localitățile maiialului, dăr ce folos decă nu au fost destul de cercetate de inteligența română de prin prejur?! Cred de o parte, că și timpul nefavorabil a contribuit la aceasta, ăr de altă parte nu cred că mă înșel, decă voi afirma, că și indolența multora a fost cauza neparticipării la maiialul din Șeredeu. De aci a urmat că decum se se potă face ceva fondu școlastic, dăr, precum am înțeles, de abia s'au acoperit spesele făcute cu arangiamutul și cu musica. O învățătură decă, că la maiialurile făcute la sate cu scopu filantropic, nu trebuie făcute atâtea spese, căci decă avem pungi modeste trebuie să fim modești și în privința pretensiunilor.

Altcum petrecerea a decurs vial, în spirit românesc până în țori de ț.

Intră damele de față două s'uu prezentat în costum național, ceea ce le potă servi spre laudă, și anume: d-na Anna Cherebețu din Cățicău, și d-na Luliana Chita din Pria. Ar fi de dorit ca pe viitoru damele noastre să îmbrățoseze — mai cu sēmă la maiialuri de acestea sătesci — costumul național mai cu mare căldură. Dăr încă una ar fi forțe de dorit: ca stimatele și amabilele nostre dōmne și domnișore să alunge din mijlocul lor totu separatismul, care insoțit fiind de pizmă și zavistiă invenineză și corupe incetul cu incetul spiritul social din sinul familiilor inteligenței române! Sperăm că pe viitoru o-să caracterizeze mai multă afabilitate și vivacitate petrecerile nostre românesci. Așa să fie!

Meseșianul.

Programa școlii de fete cu internat

a Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în Sibiu.

Avem înaintea noastră l-a programă a școlii civile (private) de fete cu internat a Asociațiunii transilvane din Sibiu, pe anul școlastic 1886/7.

Programa, publicată de directorul școlii d. Dr. D. P. Barvianu, cuprinde un frumos tractat scris de prof. E. Hodoșu asupra „necesității înființării de școli române pentru fete”, ăr în partea a 2-a cuprinde scrișcolare, ce ne dau deslușire despre activitatea dezvoltării și condițiunile în cari a funcționat școla de fete a Asociațiunii în anul întâiu după deschiderea ei în ziua de 15 Septembrie 1886.

Scopul acestei școlii de fete cu internat se schițează în tractatul memorat în lineamente generale astfel:

„Asociațiunea transilvană a decis înființarea școlii cu scopu, ca fetele române să primescă nu numai o creștere morală, intelectuală și fizică mai îngrijită, care și pe dēnsele să le rădăce la nivelulu, la care se află adevărata femeă în țările cele mai înaintate ale Europei, ci totodată să le facă să sēmă și să lucreze întru toate ca adevărate fiice ale poporului, din al cărui sinu au eșit, ăr părinților să li-se înlesnescă lucrarea pentru educațiunea fiicelor lor.”

Mai departe „școla aparținendū categoriei școlilor anumite prin legea de stat școlii civile, are de scopu a da o cultură generală, decâtu care mai înaltă nu se potă da femeii în școlile publice existente în patriă, și totodată a oferi ocaziune pentru dobândirea de cunoștințe folositoare în ceea ce privește practica vieții, care până acum a fost prea puțin luată în considerare. ăr internatul intenționează a oferi copilelor ce vor veni din afară de Sibiu îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condițiuni.”

„Acestea le-a avut în vedere Asociațiunea transilvană. Cătu pentru scopul de căpetenie al acestei școlii, acela nu potă fi altul, decâtu cel basat pe principiile pedagogiei: a instrui pentru a educa...”

În partea a doua a programei: „Scrișcolare” se descrie mai întâiu edificiul școlii și alu internatului și se arată întocmirile lui. Acestu edificiu așezat în nemijlocita vecinătate a parcului orașului — este liber din toate părțile și dispune de-o curte spațioasă, grădină și locu de gimnastică. Formandū unu complexu compus din 2 aripi și unu risalit mijlociu, care dă fronturilor variațiunea necesară în liniile arhitectonice, edificiul acesta cuprinde o arie de 618. 8 m², și este despărțit prin galerii longitudinale în două jumătăți astfel, că fiecare odaie are lumină de ajuns, aer destal și intrare comodă.

Localitățile menite pentru economia institutului și pentru administrațiune se află în parterre, cele pentru instrucțiune și recreațiune în etagiul I, ăr cele pentru dormitorii în etagiul alu II-lea. Întocmirea internatului a edificiului, care este bine nimerită și practică, a descrie programa în spacialu cum urmază:

„În risalitul parterului înalt, în drepta intrării principale, se află cancelaria directorului, în stēnga odaia de așteptare pentru străini (parloar) și camera portarului. Fiind de obiceiu porța încuiată, intrarea în edificiu se potă face numai avisandū prin soneria electrică, aplicată în stălpul dreptu alu ușei, pre portarū. În galeria seu coridorul longitudinal, despărțit de vestibul, pentru încunjurarea curentului de aer, prin uși automate, se află în drepta 3 odaie menite pentru îngrijirea elevelor bolnave din internat, o sală mare pentru gimnastică și exerciții de musică și o cameră pentru personalul ajutător alu internatului, în stēnga unu refectoriu (sofrage) pentru 60—70 persoane, o cameră pentru personalul ajutător, bucătăria întocmită cu cele trebuincioase și o cameră spațioasă cu puțin de tinichea pentru scaldat. Bucătăria și cele ce aparțin ei, fiind așezate în partea estremă a aripei, au intrare separată, astfel că personalul bucătăriei nu comunică deadreptul cu părțile re-

FOILETONU.

(11)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de Ioan S. Spartali.

III.

Fiametta.

Romualdinii erau un ordin monahic fundat de sfântul Romuald, la începutul secolului XI, în Insula Sf. Clement, în golfulu Veneției. Și aci se pot vedea acolo rămășițele schinului pe care-l zidise întemeietorul. Ordinul însă și-a schimbat numele cam 50 de ani după evenimentele pe cari le povestim și luă numele mănăstirei principale din văile Apeninului.

Ecă cum, din secolul alu XVI-lea Romualdinii s'au chemat Camaldoli seu Camaliuli.

Părintele Jacopo, erul din călugării mănăstirei din Insula Sf. Clement, era popular în Veneția unde se bucura d'unu nume mare de evlavios.

Salvator avusese de multe ori privilegiu să-lu vadă la mănăstire când ducea pește acolo.

Așa dăr bătrânul se puse într'o luntre de pescari și porni spre Insula Sf. Clement.

Cum află călugărul Jacopo, că Salvator vră să-i vorbească, se coborî iute în camera unde se primeau streinii.

— A! d-ta est I, Salvator! ai adus pește? îi duse călugărul vesel.

— Ba nu, părinte! duse melancolic pescarul dând din cap, meseria mea de pescar s'a sfirșit, nu

mai am putere... Decă am îndrăsnit să viu la mănăstire, tată, am venit să te rog să mă spovedesc.

— Te pripesci?... Și ceea ce ai să-mi spui este tare serios? întrebă călugărul făcendū-se serios.

— Tocmai cum dicit, părinte; da, mă pripesc și... este serios! răspuse Salvator.

— Decă este așa, sunt gata să te ascult. Vino în capela mănăstirei! duse călugărul.

— Părinte, veđi în mine unu om osindit la morțe! duse Salvator după ce ingenuchiă la picioarele călugărului.

Călugărul tresări.
— Ce spui, fiule? Nu cumva te-a lovit puterea judecatoriilor lumesci? duse el.

— Nu, părinte! răspuse Salvator. — Decă mor, mor, nu fiindcă vră dreptatea omenilor, ci fiindcă așa vră unu patrician.

— L'ai supăratu cumplit?

— Fiindu împins de chiar desperarea din pricina sărăciei, promisem, pentru puțin aur, să mă însărcinez cu o faptă a iadului! răspuse Salvator.

— D-ta, Salvator?

— Da, părinte; însă când a fostu să facu aceea ce mă legasem să facu, mi s'a induioșat inima.

— Și ai dat banii înapoi?

— Mi i-a furat.

— Avereă câștigată rău nu folosese nici odată! duse călugărul.

— Eu vreau să-ți spun numele omului care re-

să pue mâne să mă omore pentru ca să lă predai într'o țigă dreptății Senatului, după ce te voi învăța cum.

— Fiule, decă ai venit pentru asta, nu pot să te ascult ca duhovnic.

— Pentru ce, părinte?

— Fiind că n'ai fi liber să destăinuiesc vredodată cuiva numele pe care vră să mi-lu incredințezi.

Nu scii d-ta, că secretul mărt risit se îngropă în inima unui duhovnic ca într'unu morment?

— Și nu mă pot incredința omului?

— Și chiar călugărului! duse călugărul Jacopo.

— Vino în chiliă mea.

Seteră amendo multă vreme închiși în chiliă. Pescarul Salvator vorbea forțe încet, putem duse că și lipise gura de urechea călugărului.

Sfirși dicens:

— Așa dăr, părinte, pot spera că la nevoie ai să destăinuiesc celor în drept totu ce ț-am în credință?

— Îți făgăduiesc! — duse călugărul puind mână dreptă pe piept.

— Dăr n'ar fi mai bine să previi crima fugind de uoigaș? Rămă aci... voru dobândi dula sfântului nostru stăritu voia să stai în mănăstire unde vei pute fi de folos.

— Nu, părinte! răspuse bătrânul. — Viața mea nu merită să fie ferită. Acel care mă va scăpa de ea mi-ar face unu bine: fiindu că decă gadele meu nu-mi ertă crima pe care am refusat s'o făptuesc, eu nu pot să mă iert fiindu că am primit aur. Lasă dăr, părinte, să mi se implinescă ursita.

Călugărul nu mai stăru.

Bătrânul se puse în genunchi și după ce și făcu cruce:

— Binecuvinteză-mă, părinte, duse el.

servate școlii și internatului, decât numai cu sufrageria și cu odăea de scaldă. Pe de altă parte odăile pentru îngrijirea bolnavilor sunt așezate în cealaltă aripă, unde elevii sănătoși, afară de câteva ore de gimnastică și de exerciții de muzică, nu comunică, intenționându-se ca prin această întocmire să se încunungiure câtă numai se poate eventualitatea unei infectări a elevilor sănătoși, ă baia, care stă în legătură cu cazanele cu apă ferbinte din bucătăria, are de scop să ofere fie-cărei elev, cel puțin odată în fie-care lună, puțină unei temeinice curățiri trupesc.

În fața vestibulului se află spațioasele, luminoasele și comodele scări de piatră, care în 2 brațe conduc în etagiul I. Drept înainte, la capătul scării, se află o sală mare de 62.56 m², în care petrecu elevii interne în timpul de recreare, va se dăca când nu sunt ocupate cu lecțiile în clase, sau când nu pot petrece în aer liber în grădina. În anti-camera acestei săli sunt așezate cuierile, de care toate elevii își atarnă obiectele de garderobă, de care nu au trebuință în clase. În dreapta dela scară se află, de o parte și de alta a aripei, cele 4 clase ale școlii civile, avându cl. I. 39.13 m², a II-a 30.10 m², a III-a 26.85 m², a IV-a 24.07 m², întocmite pentru câte 30, 25, 20 și 18 elevi, astfel că pe fie-care elevă vine cel puțin un spațiu de 1.2 m². În stânga scării, se află în partea dinainte a aripei, locuința directorului internatului, ă în fața acesteia o cameră disponibilă pentru trebuințe de ale internatului și 2 clase, date, până la altă dispoziție, de comitetul Asociației în folosirea școlii elementare a reuniunii femeilor române din loc.

O nouă scară de piatră duce în etagiul al II-lea, unde în fața scării se află sala cea mare de 99.14 m², pentru esamene, pentru desen, lucru de mână și exerciții de muzică, ă în dreapta 4 și în stânga 3 camere spațioase, întocmite ca dormitorii pentru 60 elevi interne. Totu câte două camere stau în legătură una cu alta, ăer fie-care are și intrarea sa separată dinspre coridorul acoperit cu boltă de zid și purtat de astfel de boltă. Și aceste oăi primesc totă lumina de adreptul și aer în deajuns. Partile coridorului unde se află dormitoriile sunt despărțite de partea mijlocie prin uși automate, astfel ca și aici să se încunjure curentul de aer. În spațiul astfel închis al coridorului în dreapta și în stânga sunt așezate atâtea dulapuri, câte paturi sunt în dormitorii, servindu pentru păstrarea garderobei elevilor și fiindu fie-care provădu cu incuieră.

Suirea din etagiul al II-lea în pod se face totu pe scări de piatră, fiindu podul închis cu uși de fier, înțepenite în stâlpi de piatră, cu scop de a oferi mai mare siguranță în eventualitatea unui incendiu.

Podul servește pentru trebuințele economatului și ca magazin pentru geamentane și alte lucruri neîntrebunțate de elevi ăr pivnițele cele spațioase, care se află aprăpe sub întregul parterului sunt întocmite pentru păstrarea de legumi și alte trebuințe în bucătăria, pentru așezarea materialului de încăld și pentru lucruri particulare ale personalului și elevilor de internat, ăr două sunt întocmite în special, una ca ghietaș, altă ca cuina de spălat rufe.

Fie-sare camera din cele menite pentru învățământ și internat e provădu cu ventilație, aplicată în ziduri avându pentru încăldire cupțore de tuciu, învălitate în mântale, după sistemul Meidinger din Viena, astfel că temperatura se poate regula cu îngrijire.

Cătu pentru mobilară însemnă următoarele: clasele sunt provădu cu tablă negri pe stativ, cu ca-

tedre de lemn și cu bănci de sistemul Lickroth Gönczy, întocmite pentru câte 3. elevi și avându picior de tuciu. Pulpitul are tabla înclinată 1 : 6, provădu și cu țini, astfel că ușor se poate ridica și slobozi în jos, ăr locul de șădu, separat pentru fie-care elevă, este astfel întocmit încătu, sculându-se eleva pentru a răspunde sau a eși din bancă dela sine se dă îndăretu, făcându locul necesaru, și ărași dela sine se pune la loc, când eleva voese să șădu. În partea dinainte a pulpitului se află o scândurice orizontală menită pentru așezarea călimăru și a condeilor. Înălțimea pulpitor și a băncilor e de trei graduri, după înălțimea întemplantore a elevilor. În sala de recreație și în sala de desen și de lucru de mână sunt așezate mese cu tabla înclinată 1 : 6, scaunele fără spate și cu spate și mică purtătoare pentru modelele de desen.

În dormitorii se află, distribuite pe spațiul celu oferă cele 7 camere, 60 cavalete de fier, cu saltele de resoruri de sêmă galvanisată ficsate pe parcan de lemn. Fie-care patu este însoțit de unu scăunel cu mică dulăpior pentru îmbrăcăminte și încăldăminte și de o cutiă de lemn pentru păstrarea celor trebuințose la facerea toaletei. Pentru spălatu e pus în fie-care cameră unu aparat de tinichia, anume construit cu unu rezervor din care apa curge prin becuri și după întrebunțare se adună într'unu altu rezervor de tinichia pentru a fi apoi depărtat. (Va urma.)

O nouitate geografică.

(Numiri române în țera Patagonilor.)

Or și cine a auđit de America, or și cine șăce că țera cea mai dinspre miădu-ăi a Americii se numește Patagonia, o țera mai multu pustiă, ăer și puținii locuitori ce are sunt omni săbatic.

Or și cine, care a învățat puțină geografă, mai șăce că Patagonia este stăpanită de republica argentină care vine mai spre miădu-nópte și care are de capitală orașul Buenos-Ayres. La vârful de miădu-ăi al Patagoniei se află o insulă mare cu altele mai mică împrejur și care tôte împreună portă numele de *Țera de focu*, care țera de focu are capitală *Oshovia*, unu oraș micu. Țera de focu este forțe puținu cunoscută chiar în ziua de astădu; de aceea guvernul din Buenos-Ayres trimite din când în când câte unu omu învățat din țera focului ca să o studieze și prin partile pe unde nu e cunoscută. Ei bine, unul din învățatii trimiși de republica argentină în țera focului este și d-lu ingineru J. Popper, care după ce și-a petrecut mai multu timp stidiându cea țera săbatică, s'a întorsu la Buenos-Ayres, unde, după ce și-a datu sêmă despre cele ce a descoperit, apoi la 5 Martie, anulă acesta, a ținutu și o conferință în fața unui publicu forțe numerosu care a fostu prăa încântat de descoperirile d-sale. Cu această ocașiă d-lu J. Popper a făcutu cunoscutu persónelor care îl ascultau că în țera de focu se află munți, riuri, capuri, etc., purtându nume românescu. Astfel se află unu șir de munți numitu *Carmen Sylva*, unu riu de asemenea numitu *Carmen Sylva*; unu alu doilea riu este numitu *Ureche*, unu alu treilea *Rosetti*, unu capu e numitu *Punta Sinaia* etc. Este de mirare pentru or-cine să se întănescă cu numiri românescu într'o țera cu totulu streină Românilor din tôte timpurile, ăer pentru noi Români acesta nu ne causăză o simplă mirare, ci și o mulțumire sufletăscă provenită din dragostea noastră de patrie.

În adevăr, cititorii noștri șăci că *Carmen Sylva* este numele ce portă *Maiestatea Sa Elisabeta, Regina*

României, când compune cărți; *Ureche* este numele d. *V. A. Ureche*, profesor la facultatea de literădin București și fostu ministru al școlilor; *Rosetti* este numele marelui cetățen romănu *C. A. Rosetti*, care a re-pausat în Aprilie 1885; *Sinaia* este cunoscută de or-cine că este o localitate în România, unde se află și reședința de veră a *Curtii române*.

Or și cine ar vrea să șăce mai multu despre țera de focu n'are decât să cumpere conferința d-lui J. Popper tradusă în franțuzesce de d. G. Lamarchaud, cu care ocașiă va face cunoscința cu multe lucruri interesante.

Acum întrebarea este, cum se face că d-lu ingineru J. Popper a datu numiri românescu în acea regiune așa de depărtat de Români? ătu cum: d-lu J. Popper este născutu în București, unde și-a făcutu primele studii; elu trebuie să fie Ovreu, căci am cunoscutu mai multe familii Popper la București, ăer tôte ovreiescu. Vedeți, Ovreu ca d-lu ingineru J. Popper fugu din România și în locul lor ne năvălesc perciunații fără nici o meseriă, fără nici unu capitalu, fără nici o specialitate, în sfârșit fără nici o ocupație onestă, care vinu să stărcă și să vatăme pe Români și chiar pe Ovreii cei bun și solșitor țerei. Altădată mai multu. — E. B. (Din „Lum. p. toŃi).*

Insciințare.

Firma *„Arieșana, Institutu de creditu și economii societate pe acțiuni în Turda”* s'a improcolat în ședința Tribunalului regiū din Turda ținută în 15 Iulie 1887, prin urmare subscrișă direcțiune are onore a aduce la cunoscința onoratului publicu, că societatea și-a început activitatea cu ziua de ađ.

Direcțiunea Institutului de creditu și economii, societate pe acții, „Arieșana”*)

Turda, 16 Iulie 1887.

D. St. Șulușiu
directoru esecutivu.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

CONSTANTINOPOLU, 24 Iulie. — De mai multe zile se face unu schimb de idei între Portă și între ambasadorii din Berlinu, Viena, Roma și Londra, spre a putu aduce pe Franca și Rusia la o înțelegere în privința alegerii prințului Bulgariei.

DUBLIN, 24 Iulie. — În ședința de erl a consiliului secretu s'a proclamatu starea de asediū asupra comitatelor Cork, Kerry, Limerick și Clare.

DIVERSE.

Monstru. — Femea Lina, soția lui Radu Ilie de pe strada Popa Nicolae Nr. 5 în București, a născutu unu copil de sexu femennu avându gura rotundă și mică de totu, forma capului ca alu unei pisici, cu 4 ochi, dintre care doi acoperiți de o peliță subțire, cu nasulă turtit, creștetul capului môle ca unu burete și cu două gloduri ca nise cörne și plâsul ca guitatul porcului. Copilul și muma trăesc și elu a și fostu botezat deja.

*) Acastă insciințare s'a întârziat din cauze neaterăntore de noi.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Călugăru puse mâni pe capul pescarului. — Du-te în pace acum! fi dișe. Salvator nu apucă să ajungă la Lido și fu omoritu. A doua și de dimineță pescari ilu găsiă înjunghiat în fundul lunții cu care se întorsese.

IV.

Schitul fetelor nobile.

Șeptesprezece ani au trecut de când s'au întemplant cele ce spuseseăm în capitolul trecut.

Acum e fierbere mare în schitul Fetelor nobile, care'i clăditu pe uscatu, într'unu ținutu încântatoru, la porțile Padovei.

Au trecut mai multe ceasuri de când Esclența Sa podestatul vorbește cu maica starița

— Care pôte fi cauza că șădu așa de multu de vorbă?

Astfelu se întărbă pensionarele adunate în schit în césnul recreației. Și capetele tinere s'apriindu. Iși închipesc mii de lucruri, și le șoptesc la ureche, cu tôte regula care oprește d'a se vorbi încetu. Fetele se sângu și și suflă una alteia cu tôte păzitorele și surorile care pe totu minutul imprăștiă grupurile dicându: — Plimbați-vă, domnișoreloru.

De giaba! Grupurile se spargu aci pentru ca să se sângă iar mai dincolo.

N'avem să face, ăer trebuie s'o spunem: disciplina în schit nu prea era aspră, și biete surorile șăstă, ca unele ce nu erau încă călugărite, n'ar fi cutătu să se pörte rău cu nise fete tinere, care erau

tôte din cele dintăi familii din Veneția. Ș'apoi cele mai multe nu erau copile și și isprăveau numai educația pe care o începuse în familie.

Clopotulu, care chema pe elevi în clase bătuse și schitul se golise fără ca curiositatea fetelor nobile să fiă satisfăcută și fără ca nici una să fi pututu afla ce se petrecea la starița.

Noi însă vomu putu șăci.

Mai întâi podestatul nu este altoineva decât căpitanul Martinengo, pe care l'am vădu într'o și trecându așa de trufașu printre grupurile populare adunate pe piața sf. Marcu.

Căpitanul Batista Martinengo, care ađi a ajunsu podestatu alu Padovei, este acum unul din personajele cele mai însemnate ale Serenisimei Republici. Senatul l'a însărcinat să spună ceva stariței schitului Fetelor nobile unde trăia Veneția.

Amu mai spus că schitul se găsește în guvernamentul podestatu și numai din pricina asta a delegat Senatul pe contele Martinengo pe lângă Superiöra.

Starița, prin familia ei și prin postul unde a înălțat-o încrederea guvernului, se șăce egala podestatu. Așa că ea nu se feresce d'a discuta cu aprindere mare comunicările pe care Martinengo i li-a făcutu în numele Senatului.

Mesagiul adus de podestatu este negreșit de o natură forțe gravă, fiindcă dómna starița, care'i vestită pentru blăndețe și bunătate, acum este forțe întărită.

În clipa când intrăm noi în salonul unde a primitu pe podestatul, discuția care ajunsese la sfârșit, și

starița, sculându-se ca să dea concediu podestatu li dișe:

— De prisos să mai stăru, domnule conte, datoria mea mă oprește cu desăvârșire d'a adera la propunerile d-tale.

Vorbele acestea fuseseră dișe într'unu tonu sec, care ar fi trebuit să curme îndată convorbirea. Podestatul însă dișe forțe curtenitoru.

— Mă iartă, dómna; d-ta vorbești de datoria d-tale, însă datoria mea este d'a-ți spune conlusiile mele mai înainte d'a te părăsi.

— Te ascultă dișe superiöra cu mândria.

Totuși se puse pe unu scaun ca să asculte ce mai avea de spus podestatul.

— Dómna — dișe Martinengo înclinându-se — am onorea a-ți declara încă odată, că am venit aci, nu numai ca podestatu alu guvernului Padovei, în jurisdicțiunea căruia se găsește schitul acesta, ăer ca delegat alu senatului, ale căru ordine le aduc. Senatul a hotărît că epitropisita statului, Veneția, fiica Adriaticei, a statu destulă vreme în schitul Fetelor nobile și că trebuie să iasă pentru ca să se mărite cu acela pe care senatul l'a alesu dintre membrii patriatului nostru venețianu.

— Încă odată, domnule, îi spunu — dișe superiöra — că Veneția m'a declarat mie, muma sa în Domnul, că nu vră să părăsească schitul acesta, și că nici odată nu va avu altu soț decât pe Isus Hristosu. Nu cumva preinđi să-i violenteți voința?

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena din 23 Iuliu st. n. 1887.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including gold and paper rents, interest rates, and various bonds.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 10 Iulie st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing various types of rents and interest rates.

Cursul pietei Brasov

din 25 Iuliu st. n. 1887

Table with market data for Brasov, showing exchange rates for various currencies and commodities.

AVIS.

Aducu la cunoscinta onor. publicu, ca am asortatu completu si din nou depositulu de stufe din magazinulu de haine barbatesci...

Cu inalta stimă

B. Schwarze, Ulița Vămei Nr. 11.

2-3

Se caută unu servitoru român, care se scie si limba germană, pentru orchestra (musica) orașenescă din locu.

A se adresa la șeful conducătoru alu orchestrei

Anton Brandner.

2-3

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potu face cu inceperea dale 1 si 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugam a ni se trimit exactu aratandu-se si posta ultima.

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary: 3 fl. for 3 months, 6 fl. for 6 months, 12 fl. for 1 year.

Pentru România și străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: 10 francs for 3 months, 20 for 6 months, 40 for 1 year.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Iuliu st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, Budapesta-Aradu-Teiușu, Aradu-Timisora, Timisora-Aradu, and Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile gróse.